

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petítor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért igrtattatik be.

Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapest:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész. **Bécsben:** Ooppelik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

97. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyitlttérben megjelenő közlemények után három hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Égető szükség!

Napi kérdéseink iránt mindenki érdeklődve, legyen szabad e lap hasábjain egy elodázhatlanul sürgős ügyről — egy égető szükségéről szólnom.

Városi tanítóink anyagi helyzete tarthatlaná lett. Fizetésök oly csekély, hogy abból becsülettel megélni teljesen lehetetlen. Fizetésjavításuk égető szükségét belátván városi iskolaszékünk is, már többször ugyan, de különösen mult szeptember hóban bocsátkozott e dolog egészen beható, érdemleges tanácskozásába, s ha jól tudom, el is készített s beterjesztett egy erre vonatkozó modus procedendit. Miként vélt iskolaszékünk a bajon nem foltozva, hanem gyökeresen segíteni — nem tudom; de hinni akarom, miszerint bölcs előrelátásában, mindenestre tekintettel kinek-kinek munkakörére, oly tervjavaslatokat hozott ajánlatba, melyek hosszabb időre életképeseknek bizonyulandnak.

Ha van valami, mi városi polgárainkat közletről érdekelheti, ugy nem lehet az más, mint a gyermekek nevelés oktatásával foglalkozóknak, a tanítóknak anyagi állása. Vagy mi kedvesebb, mi drágább egy apának, anyának gyermekénél? A gyermekek a szülők legnagyobb kincsei; ezek az ő mindenök. A gyermekek szebb jövőjéért mindenre képesek a szerető szülők; érettök szívesen nélkülöznek . . . érettök bármely áldozatra készek ök. — De mégis, csüngjön bár a szülő leirhatlan szeretetében gyermekén ugy, hogy jövő boldogsága megteremtéséért éjeit is nappallá varázsolja, egyedül önmaga nem képes őt mindazzal ellátni, mi jövőjét biztosítsa, mi őt becsültté, nagygyá, boldoggá tehesse. Szükségünk van

iskolákra, szükségünk képzett, derék jó tanítókra!

Ezen a nappal is fényesebb igazságot diadalra vezető, iskolaügyünkben országsszerte tagadhatlanul sok történt napjainkban. Városunk sem maradt egészen hátra. Iskoláink beléletében több egészséges reform történt nálunk is. Azonban mindez nem elég! Az iskola lelke a tanító; s ha ennek fejét elviselhetlen napi gondok gyötrik s azt kénytelen látni, hogy nehéz munkája, lelkiismeretes fáradozása s teljesen kimerítő szorgalma sem képes saját s családja jövőjét biztosítani, eszébe juthatnak ugyan a paedagogia arany mondásai, de nyomorusága nem lehelend azokba életet; s bár dagaszsa keblét egy halhatatlan Eötvös láng szelleme, de jobb sorsra érdemes helyzetében csalatva látván magát, biz hideg közönnnyel morzsolandja egyébként drágán értékesíthető idejét.

Ha azt akarjuk, hogy tanítóink nyugodt szív s lélekkel lépjk át túlsufolt iskoláik küszöbét, s ott öröm s jó kedvvel hintsék az ismeretek zsenge magvát, gond s figyelemmel rakják le jövő nemzedékünk, gyermekeink boldogságának alapjait, kell, miszerint legfontosabb ügyünk legtisztelteméltőbb munkásait fáradozásukhoz illően díjazzuk.

Sajnos! lefolyt tanévünk alatt néhány igen szép készültsgü tanerőt vesztettünk; többen jobbaink közül pedig most vannak menőfélben. S miért ez? Mert csekély fizetésükből nem birnak existálni. S nos az új pályázatoknál hogy állunk? Hagyjuk s ne részletezzük a dolgot! . . . a legutóbbi pályázatra beérkezett 3 kérvény, (máskor 20—30) ösi dicsőségünk ragyogó fényének csak elhomályosulását igazolja.

De félre a jeremiáddokkal!

Székesfejérvárott van még annyi egészséges, romlatlan közvélemény, mely a tanítók ügyét buzgón felkarolni s azt nemesen diadalra segíteni tudni fogja. A szülők összesége képezvén legnagyobb részt a város lakosságát, lehetlen, hogy ezek még továbbra megilletődés nélkül nézzék a tanítók sanyaru helyzetét . . . s hogy egész befolyásukkal ezek keserü kenyerét megédesíteni ne siessenek. Hisz miként lehet ma 400, 550, 600 forint rendes fizetésből megélni, (ezek a fokozatos fizetések) vagy 160 frt-ért egy család belvárosi fótanítónak csak némileg jóra való, egészséges lakást bérelni . . . egészen talányoszerű. Mathematicae tán még megoldható lenne a problema; de az élet, a tapasztalás mást fog bizonyítani. A praxis, a theoriát arczul csapandja!

Mennyiben biztos tudomás szerint jobbaink általában ugy, mint hatóságunk nemesebbjei tanítóink anyagi helyzetének multhatlan javítási szükségessége iránt többé semmi kétséget nem táplálnak, — mert, hogy ezen bekövetkező javítás ellen, városunk egy-némely tisztviselői debattirozzanak . . . (?) merő rágalomnak akarom hinni — nagyérdemü városi bizottsági tagjainkon a sor, hogy loyális érzelmeik, emberbaráti szeretetök, józan ítélőképességök, általában pedig jól felfogott városi érdekeink szempontjából adjanak küldők: a választó polgárok bölcs felfogásáról s jólelkü akaratkészségéről tanuszkodó őszinte kifejezést akkor, midőn városi elemi tanítóink silány fizetésének felemelése kerürend legközelebb közgyűlési tárgyalásaink sorozatába.

Bakonyszéli.

TÁRCZA.

Bírálat bírálat felett.

— Egy nő észrevételei. —
(Vége.)

Nevetséges továbbá, midőn a színész már előre látja azt, ki még nem jelent meg, és teszi azt a nélkül, hogy akár ajtó, akár pedig ablak felé egy tekintetet vetett volna, s látnokhoz hasonló, négyszeres függönyzetten keresztül is megpillantja a jövővényt, üdvözölve őt a jobb oldalon, midőn esetleg balról jelenik meg; nem kevesebb hiány még az is, miszerint alárendelt, de azért az előadás kerekedségét kiegészítő szerepeket nálunk, többnyire a társulat leggyengébbjei álltal töltes be, kik azután szinpadit otthonosságuk hiányát arczuk eléktelenítésében kifejtett művészetökkel akarják pótolni, sok gondot fordítva a külsőre ott, hol a szellemre mi sem maradt.

Nincs különben másként a statisztákkal sem, kik szabadalmuk tág területét a művelt közönség igényeivel teljesen ellenkező módon s tetszésök szerint, zsák mánnyolják ki, noha az ő magatartásukat is meghatározott szabálynak kellene irányozni, hogy néma szerepeik ne váljanak ügyetlenségük hangos árulóivá. Félzségségeiket határozott megrovás illetné ép ugy mint némely színész ama közönyt is, hogy a széprézeket sertő tisztaságot nélkülöző köznapi ruhában, vagy a nem egészen sármentes cipő, és a szivárvány színeivel ékeskedő, de kétes fehérségü ing-gallér kör-

nyezetéből kiváló nyakesokorral jelennek meg a táncsteremben vagy a szalonban, — vannak továbbá urak, sőt hölgyek, is kik egy másik dicséretes szokásbirtokában levelet írva, vagy olvasva a szinpadon a legfeltünőbb módon mutatják meg a nézőnek, miszerint ama fehérlapon sajátkép nincs is írva semmi.

Ily balfogások, eltekintve minden lehető jó vagy rossz játéktól is már magukban képesek mindennemü illuzio elosztására, és visszavetik a szegény nézőt a köznapiság legközönséges hangulatába, honét az élet száraz foglalkozásai közepette oly nehezen emelkedhet egy jól sikerült színházi est élvezhetőségének magaslataira, melyből kiábrándulva, a legkellemetlenebb módon ébred köznapi életének több vagy kevesbé kellemetlen s itt ugy mint ott családás teljes voltának tudatára.

E néhány, a sok közül, felhozott megrovandó példának színészeink tehetségéhez éppen semmi köze; ezek mind oly dolgok, melyek a rendezőség lelkét terhelik, mely nálunk számtalan hiba okozója, melyekből első sorban is a sokszor helytelen szerepkiosztás és a repertoire említendő meg; mintha csak unalmaságuk által pályanyertes szindarabok előadása volna épen a főczél, akként követik ezek egymást, mind meg annyi merényletként a közönség türelme és izlése ellen, mely fokként elkedvetlenülve végre egészen kimerülve, teljes részvéttelenné válik és bő anyagot nyújt a rendezőnek, hogy a közönség műérzéke iránt panaszkodjék!

Teljesen igaztalanul illettetünk azonban ez említetttem váddal, nem kétségbeesés a közönség tán hiá-

nyos, de nem teljesen hiányzó műérzéke iránt, hanem ezen utóbbi kielégítése legyen a feladata melyet elismerőleg fogadni a közönség kötelessége leend.

Adjanak színészeink színműveket, de ne csupán hazafias irányú drámákat, melyeknek túlsulya a lelkesült phrázisok halmaza, melyek emelik a lelket időnként, de köznapi sőt mindennapi használat által elvesztik érdeküket.

Shakespeare drámáit, s a francia szinirodalom gyöngyeit, sőt a szerelem örök szép regéjének egyik legszebbikét: az „Ármány és szerelmet” se feledjétek el, de ne szentségtelenítsék meg e darab kiváló lényegét oly Ferdinánddal, kit nem szánhatunk midőn a méregpoharat üríteni indul, hisz ezáltal csak egy értelmetlenül elhadart szóhalmaz gyötrelmétől szabadulunk meg; mint utmutató magányos utfélen áll e szerencsétlen Ferdinand, mérhetlen hosszúsága kezeivel, melyeket göresösen szorit szívéhez, tán hogy attól hangjának némi érzelem színezetet kölcsönözhesen; míg Louiza feletti bánatunk is, enyhülést nyer elvesztésben, ki csupán szánalmunk tárgyává vált, örökös siránkozása által, s kinek halálát mint megszabadítóját szívből üdvözöljük.

Avagy dicsérettel emlékezzünk a drámai hatásban annyira gazdag „Kornelia” hiányos előadásáról, melynek rendezése is szerintem nem kevésbé volt hiányos. Egy színnélküli Kornelia, egy unalmas szerelmes, egy túlzott „nonchalant” férj mellett az ember végig nézte a darabot a nélkül, hogy érteni képes volna, miként tévedtek e gyalgóló alakok az erőteljes dráma keretébe?

A fővárosban tartandó anthropologiai congressusról.

— Dr. Scheibertől. —

(Vége.)

Egy anthropologiai muzeum felszerelésére megkívántató tárgyak a következők volnának:

1) Egy emberi koponyából, medencékből, agyvelőkből és hajzatokból álló gyűjtemény, mely testrészek, különféle fajok, népek és nemzetekből vannak véve. 2) Különböző fajok, népek és nemzetektől vett mellszobrok vagy álcák. 3) Ugyanezekből vett fényképek, rajzok, kömetszetek stb. 4) Egy emberi és állati csontrészekből álló gyűjtemény, melyek régi sírokban, barlangokban és egyéb ásásoknál találtak. 5) Régi sírokban, barlangokban és egyéb ásásoknál fellett ősrégészeti tárgyak, melynek fegyverek, edények, ékszerek és eszközök, szóval mind olyan tárgyak, melyek valamely egyén vagy nemzet műveltségének fokára némi világot vehetnek.

Ily muzeum szervezése következő módon eszközölhető: 1) Bel- és külföldi népfajokból és nemzetekből természetes vagy gipszkoponyák, medencék és egyéb fentemlített testrészek gyűjtendők. 2) Külföldi népfajokat jellegző mellszobrok vagy álcák, nemkülönben a különféle nemzetek társadalmi viszonyaira, szokásaira, életmódjára vonatkozó fényképek, rajzok stb. beszerzendők. 3) Kisebb nagyobb ősrégészeti és paleontologiai gyűjtemények megveendőek. 4) A különféle világrészekben utazó tudománykedvelők felkéréndők, hogy különféle az embertant érdeklő tárgyakat a muzeum számára gyűjtenék s beküldenek. 5) Ásások elrendelése már ismert vagy még felfedezendő régi sírokon és más, honunk régiségdús vidékeinek kiszemelendő helyein.

Vége a kereskedelmi miniszteriumnál indítványoztatnék, hogy minden nagyobb építkezési vállalatoknak (milyenek vaspályák, folyamszabályozások, csatornázások, bányamunkák stb.) igazgatóságait oda utasítsák, miszerint a földásásoknál talált régiségi tárgyakat és állati csontrészeket az embertani muzeumnak átküldendé. Továbbá mindenütt, hol régi sírok vagy állati csontvázak betöltött vagy nyílt barlangokban felfedeztetnek, a nmélt. közoktatási miniszteriumnak jelentés tétessék és ha lehet az illető munkálatokkal felhagyassék, míg a közoktatási miniszterium az illető helyre egy szakértő bizottmányt ki nem küld a barlang vagy sír megvizsgálása végett, mert az ily helyek sokszor a legnagyobb fontossággal bírnak az embertanra és nevezetesen az ember őstörténetének fejlesztésére nézve. — Ha igaz is, hogy az ilyféle önálló gyűjtemény-tár fejlesztése kisebb nagyobb pénzáldozattal egybekötve van, mégis lehetne talán, miután a congressustól, ezen tán egyéb téren való ápolása és fejlesztése honunkban csakugyan egyszer megkezdődjék, véleményem erre nézve ugyanis az volna, hogy miután emlékiratomban említett gyűjteménynek egyrésze t. i. az ősrégészeti leletek a nemzeti muzeum régészeti osztályában elég gazdagon képviselve vannak e mellett ugyancsak a nemzeti muzeumban egy különálló „anthropologiai osztály“ felállítatnék, mely a tervezetben említett egyéb tárgyakat tartalmazná és az ezen téren kiviendő eszközökkel ellátandó volna. Ezen osztály felszereléséhez az első lépés az volna, hogy a nemzeti muzeum egyes osztályaiban netalán létező sírokból vagy barlangokból származó vagy egyéb ása-

Elhez járul még egy viruló arcu, élettelen magatartású s e mellett folyton halált emlegető anya alakja, mely mint élő hazugság tűnik fel, továbbá egy inkább „polichinelle“ mint más egyébhez hasonló papi öltöny, és mint ezeknek koronájával a legmagasztosb jelenet hatását tönkre tevő silány bengali fény!

Mindmennyi bizonyítékai a hiányzó öntudatos erőnek, mely hasonló draszticus eszközhez nyulni kénytelen, hogy a hiányzó hatást, legalább nézete szerint elősegítse.

Pedig a valódi drámai hatás csak is a nyelvezet szépségének feltüntetésében, a bonyodalmak ügyes és könnyű megoldásában rejlik, az ily műveket épen művészkép kell előadni, mely nálunk ritkaság lévén, természetesen a közönség érdeke, mely a könnyebb s következképp sikeresben kezelt genre felé irányul, ennek elhanyagolása esetében hasonló lazulásnak induland.

Miután pedig a szinigazgató nem alamizsnát, hanem igazságos támogatást vár a közönségtől, ezt mindenkéltől meg is kell érdemelnie; egyedül ettől s a társulat minősége és vonzerejétől függ, hogy tömegesen sietlessünk a muzsák azon templomába, melynek lételet minden egyes ember áldozatok árán váltja meg, s melynek felvirágzását előmozdítandó ilykép újabb áldozatok terhétől bizonynyára nem riad vissza közülünk senki.

tásoknál talált koponyák, csontvázak és egyéb emberi vagy állati csontrészek, melyek embertani tekintetben különösen érdekesek, ugymint az ethnológiára vonatkozó tárgyakat összehordatnának. Továbbá magángyűjtemények tulajdonosai felkértenének, hogy birtokukban levő és tán előtűnik kevesebb érdeklő bíró ily nemű tárgyak tudományos értékesítés érdekében ezen osztály számára beküldjenék. Ide járulhatna az általam beküldött 20 faj koponya is. Ilyféle felsz. litások intézethetnének a különféle magán vagy korodai intézetekhez microcephalikus — vagy ritkább fajkoponyák vagy más embertanilag érdekes tárgyak tekintetében. E mellett aránylag kevés költségen különféle világrésziútkön kívül lakó fajok és nemzetek természetes vagy gipszkoponyáit, azoknak arcvonásait másoló álcák vagy mellszobrok, továbbá a különféle népfajok életmódjára, szokásaira, vallási szertartásaira és egyéb társadalmi viszonyaira vonatkozó fényképeszeti vagy nyomtatott képek részint ismeretség által, részint más uton beszerezethetnének. Ha így évenként aránylag kis összegekkel a beruházások szaporodnának, idővel az embertani osztály dústartalmu és tanulmányos intézetévé válhatnék az országnak.

Hatósági élet.

Székesfejeváros sz. kir. város bizottságának 1875. évi november 29-én és következő napján tartott rendes havi közgyűlése.

(Vége.)

Mult számunkban közölték után a pénzügyi tanácsos jelenti, hogy a bérkocsokra előirányzott 100 frt. összeg kimerítettén, póthitel lenne elhatározandó; mely is 50 frtban megállapított.

A székesegyházi zenekarnál megürit állomások betöltésére nézve Janny József igazgató ur abbeli jelentése olvastatott fel, miszerint azok id. Bardon József, Stäub Gáspár és Steskal János urakkal töltettek be, egyenként 50 frt. évi fizetéssel. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

Szabady László a miniszteriumnál panaszt emelt a polgármagy és tisztügyész ellen, kérte a minisztert, hogy küldjön ki egy kormánybiztost, ki az ügyet megvizsgálja, s egyuttal az illető tisztviselők ellen fegyelmi eljárást kér megindítani. A miniszter ez ügyet átküldé a városhoz, hogy az ügy fölött törvényes hatásköréhez képest intézkedjék. Miután a gyűlés nézete szerint a panasz egyáltalában semmi alappal, — mi fegyelmi vizsgálatot vonhatna maga után — nem bír, Szabady László panaszával elutasítani rendeltetett.

Felolvastattat a belügyminiszternek leirata, melyben Miskei Józsefné szül. Klauzál Francziska helybeli illetőségét ismételtén megállapítja. A miniszter már harmadizban hozza ezen sérelmes határozatot Miskeyné honossága tárgyában, a városi hatóság ezen határozat ellen mindannyiszor felterjesztést intézett; miután nevezettnek honosságát most sem ismeri el, felterjesztés fog intézteni az országgyűléshez a honossági és illetőségi állapotok rendezése iránt, jelesül a viszonyosság Ausztriával megköttessék. Ezen indokból felmerült, hogy Zichy Nándor városi képviselőnk kéressék fel, miszerint Miskeyné ügyében interpellatiót intézzen a belügyminiszterhez; de ez csakis privát uton fog történni.

A helybeli szent Ferenc-rendiek által ez évben is kérelmezett gabona-alamizsna fejében 63 frt. utalványoztatik.

A gyűlés második napján Juraszek Ferencz felolvassa Tisza Kálmánnak a központi bizottságokról alkotott törvényjavaslata ellen szerkesztett feliratot, mely tételről tételre mindenkben helyesnek és elfogadhatónak találtatott, s a jelesen szerkesztett munka felolvasását lelkes éljenzés üdvözölte.

A középítészeti szakosztály a külvárosi járdák építésére vonatkozó szabályrendelet tervezetét mutatja be a tanács. Az augusztusi közgyűlés alkalmából Kaiser Sándor indítványa folytán utasítva lett a szakosztály a fentjelzett tervezet elkészítésére, mely szerint 6 év lefolyása alatt a külváros főbb közlekedési utcái 4 láb széles, mellék utcáin pedig 3 láb széles gyalogut készítendő forgáskö és kavicsból; az építkezéshez szükséglenő anyagot a város adja, minden egyes háztulajdonos pedig köteles háza előtt készített utért folyó ölenként 16 krt megtéríteni, azonkívül a szükséges kavics- és kömennyiség szállításáról is tartozik gondoskodni. E vélemény elfogadatiott azon módosítás mellett, hogy a 3 láb széles járdák után 1/4-del kevesebb fizetendő mint a tervbe hozott összeg.

A főreáltanodára felügyelő-bizottmány a városi főreáltanoda további fenntarthatására vonatkozó véleménye terjesztetett elő. A főreáltanoda jövőjére nézve a bizottmány végleges véleményt óhajt beterjeszteni. A tanodát csak az esetben hiszi fenntarthatónak, ha az 8 osztályra kiegészítve a kor követelményeivel képest a többi hason intézetek színvonalára emelhetik, hogy mind szellemi mind anyagi tekintetben hivatásának megfeleljen, végre hogy rend és fegyelem tekintetében is ugyanazon intézkedések lépjenek életbe mint másutt. A város anyagi helyzete azonban nem engedi, hogy öneréből ily tanodát létesíthessen, mindazonáltal egy új reáltanoda felépítésének költségeihez 75,000 forintot felajánl; s ezen kívül a mostani reáltanoda összes tanszereit és egyéb ingóságait átengedi, ha a kormány hajlandó a tanodát állami vezérlet alá venni és annak fenntartásáról gondoskodni. Azon esetben ha

a kormány ezt megtagadná, mondassék ki, miszerint a reáltanoda véglegesen beszüntettetni fog, s helyette a helybeli iparososztály igényeinek megfelelő iparosztály fog felállítani, melynek felállításához szükséglenő költség 10,000 frtba irányoztatott elő.

Kaiser Sándor indítványozza, miszerint egy küldöttség menjen a miniszterhez a főreáltanoda ügyében, mert szóval mindenesetre többet lehet végezni, mint holt betűkkel. A miniszterhez intézendő felterjesztésből azon egy passust kihagyatni akarja, mely a polgáriskola felállítására vonatkozik. Kuti Márton a főreáltanoda beszüntetését óhajtja kimondatni, miután egy jól szervezett gymnasium mellett a reáltanodát feleslegesnek tartja. Pribék Antal Kaiser véleményét pártolja. Pittler Béla kívánatosnak tartja, hogy a város valahára határozott álláspontot foglaljon el a főreáltanodával szemben, mert ezen álláspontban a tanoda ügye elsatnyul. Kaiser által jelzett passust hajlandó elhagyni, azt azonban határozottan kívánja kimondatni, hogy az esetben, ha a miniszter újból megtagadná a tanoda átvételét, a reáltanoda megszüntetessék. Dr. Ligeti József súlyt fektet arra, hogy a reáltanoda ügye felett egy küldöttség személyesen értekezzen a miniszternél, ha azonban e személyes capacitatió sem hajlandó annak államivá tételére, akkor beszüntetendők véli ő is. A tárgyhöz szólanak még Novák Kálmán, Katona-Horváth, Braun József, Kövessy Ferencz végre elnökölő főispán kijelenti, miszerint a többség a 9-es bizottmány javaslatát elfogadja, s hogy a város közönsége azon esetben hiszi fenntarthatónak, ha a kormány átvesszi, ez esetben a város áldozattal járul hozzá. A polgári iskola felállítására nézve csak akkor történhetik intézkedés, ha előbb a főreáltanoda megszűnik. Helyesli azt is, miszerint küldöttség menjen a miniszterhez, mert bizik ennek jó akaratába, azonban megjelgyzi azt is, hogy az ország pénzügyi viszonyainak mostohaságánál fogva a reáltanoda ügyéhez nem kövérmes reményeket. A menesztendő felterjesztést korábbi számunkban jelzett küldöttség fogja személyesen átnyújtani.

A középítészeti szakosztálynak a közbizottsági tervezet és költségvetésére vonatkozó határozatát e lapok mult számában közöltük már.

A számvétség az 1874 ik évi zárszámadását bemutatja, az erre tett észrevételek a folyó évi decz. 20 án tartandó rendkívüli közgyűlésen fognak tárgyalatni, ugyanekkor tárgyalatik a költségvetést elkészítő bizottmányának az 1876. évre szóló költségvetési tervezete.

Ülés vége 1/41 órakor.

Levelezés.

Sárbogárd, 1875. november 30.

Igen tisztelt szerkesztő ur! A tudat, hogy a tek. szerkesztő ur eddigi leveleitől sem tagadta meg a tért becses lapjában, reménylenem engedi, hogy a jelenlegi is amazokéhoz hasonló sorsban részesülend.

Midőn e soraimmal a nyilvánosság elé lépek, kettős indokból teszem ezt, és pedig először: hogy egy kis journalistikai tévedést helyreigazítsak; másodsor és főként: hogy a sárbogárdi műkedvelők 27 iki előadásáról egynehány szerény észrevételeknek kifejezést adjak. — E lap 92-dik számában ugyanis az újdonszati rovatban egy közlemény van közrebocsátva, melynek azon passusa, hogy „Sárbogárdon közelebb műkedvelő-társulat alakult, melynek célja jótékony czélokra előadásokat tartani,“ minden alapot nélkülöz. Mert jegyezzük meg, hogy Sárbogárdon már közel két éve nyilvánult az az örvedetes fejlődés a társas életben, hogy szinpadot teremtett, és ne feledjük továbbá, hogy jótékony czélokra is adózott a társulat a menyenyiben az egész szinpad megszerzése költségeinek fedezésé mellett a helybeli iskolák részére megszavazott 200 o. é. frtból 120 forintot rendelgetése helyére már el is juttatott. Hajlandó vagyok tehát hinni, hogy ama közleményt nem a rossz akarat sugallta, a mi kétségtelenül műkedvelő társulatunk rövid múltjának könnyelmű ignorálása volna; hanem tulajdonom ezt egy alaptalan, téves hírek, melyet a t. szerkesztőség hitelennek vélvén az újdonságok rovatába mint valóságot fel is vett. — A helyzet mibenlétére nézve szolgáljanak a mondottak fölvilágosításul. Különben: „errare humanum est.“

A másik indok pedig, mely — mint már említém is — egynehány sor megírására birt, azon körülmény, hogy a folyó hó 27 én tartott előadásról egyenmit röviden jelezsek. — „Mért nem házasodik meg a sógor?“ és „A czárnó foglya“ című művek eljászása ujabban is megerősítettek azon édesen ápoló nézetemben, hogy a derék műkedvelők hovatovább mindig örvedetesebb eredménnyel oldják meg szerepöket — Mert ugyan ki ne méltányolná Huszár Teréz kisasszonyban azt az ügyességet, melylyel nyugodt, szenvedélynélküli valója ellenére a szeszélyes, ingorlékeny és makacs Ernesztina minden lelki állapotát felfogja, átérzi és csalódásig híven megvalósítja; ki ne rebegne elégtül kebellet elismerést azon — mondhatni — szakavatottság iránt, melylyel nevezett urhölgy Ernesztina legnagyobb izgatótságot és lázas kitöréseit is a legszebb aethetikai izléssel árnyalja? — Mégis látszott játéknak hatása a közönségen, mely művészi alakításait mint mindig ugy most is élénk figyelemmel, hangos tetszéssel kísérte.

Nem csekélyebb hatással volt a közönségre szinpadunk tündére a kellemteljes Mészöly Emma kisasszony, mindkét, úgy Juli mint Feodóra szerepében, abban a szakácsnő sürgő-forgó mozdulatainak hű utánzásával és különösen a Gergely sógor gyanusnak látszó felszólítására adott önérzetes, indignáló válaszával, emebben a naiv és jószívű parancsnokleány Feodórának kedves benyomása megismerésével. De mindenek felett kiemelkedett ez alkalommal Sávolyi Mariska kisasszony. Az előadás aratott babérok legszebbike — elvitázhatatlanul — az övé... Mert a kiváló figyelem, melylyel a czárnó gazdag változatu lelkébe boesátkozik, hogy ott kifürkészsze azon érzeményeket, melyeknek egyedül hű reprodukálásával lehet a szerepet azzá tenni, a minnek lennie kell; a szigorú, méltóságtelt arczjátéknak csábító szerelmet sejtető szende mosolyra való fokozatos átvadása; a fölényt kifejező hanghordozásnak gyöngéd bizalmi csevegéssé átídomítása, mind oly fényesen sikerült kísérletei, melyeket kellőleg méltányolnunk elutasíthatlan kötelességünk. E szerepben igazán jelét adta Sávolyi Mariska k. a. dicséretes tehetségének és különösen szép lélektani ismereteinek. — Nem hagyhatom itt végre említetlenül a kis Huszár Dezsőt, a ki bár most csak először és csekély szereppel lépett a kritikus deszka emelvényre, mind a mellett zenge korát meghaladó anyni ügyességet és lélekjelenlétet tanusított, hogy minden jelenését a közönség tetszése kísérte. Általában az egész előadás, hozzátudva a szükséges öltözékeket és találós maszkirungot — a mi a rendező Mészöly Péter ur érdeme — oly összesség és egyöntetű volt, hogy részrehajlatlanul és igazságosan fogok eljárni akkor, midőn az előadást a legsikerültebbnek állítom az eddigiek között.

Fellette kár tehát, hogy a vidéki közönség, a komsötét éjszakák s az őszi huzamos esőzések által járhatlanokká vált utak miatt, nem részesíthette ez előadást ama tömeges pártolásban, melylyel mindaddig a szép iránti érzékének kifejezést adott. És midőn ezuttal a sárbogárdi műkedvelőkhöz „A czárnó foglya” című mű újra eljátszásának tárgyában szerénytelennek látszó kérést intéztek, erős meggyőződés, hogy e kéréssel nem csupán a magam, de egész vidék óhaját tolmácsolom. Ismételten kérem tehát a t. műkedvelőt, hogy már csupa figyelemből és előzékenységből is a vidékiek iránt adják elő a nevezett darabot még egyszer tekintettel lévén azonban az előadás megtartásánál egyszerűs mind az éj sötétét némileg eloszlató holdjárásra is.

Biztat az édes remény, hogy a t. műkedvelők e tárgyban kedvező határozatát nem sokára ugyancsak e lap hasábjain tudathatom a nagyérdemű közönséggel. Üdvözlettel: *Bogárdi.*

Megyei és városi hírek.

— **Dulászky Nándor** székesfejérvári püspök urnak ünnepélyes felszentelése folyó hó 8-ikán fog Esztergomban végbemenni. Ó méltósága püspöki székét folyó hó 14-én foglalja el.

— **Felolvasás.** Dr. Neuman Ármán ügyvéd ur e hó 5-én azaz jövő vasárnap esti fél 6 órakor a kereskedelmi csarnokban a kereskedelmi törvényekről tartandó folytatolagos felolvasásban: „A kereskedelmi társaságokról” fog értekezni.

— **Színházunk** látogatása közelebb ismét gyérült, pedig színészeink több és nagyobb pártolást érdemelnek, különösen sajnálattal kell jelezniük, hogy a drámákat igen gyér közönség látogatják. Megröjünk e közönséget s egyáltalán nem akarjuk azt hinni, hogy közönségünk izlése romlik a mennyiben a komoly irányú drámák helyett a sokszor igen is frivol operetteket kedveli. Nagyobb pártolást várunk s óhajtuuk közönségünk től színészeink irányában, mert az ily megrovandó közöny nem batorítja törekvő színészeinket, ha nem leverőleg hat rájuk.

— **Schvaroz Gyula** megválasztásához. 1865. évi november 25-én a Terézvárosban a szavazók összes száma 1545 volt, akkor az izraeliták még nem választottak; — Gorove nyert akkor 1147, Schvaroz Gyula pedig 398 szavazatot. 1875. nov. 25-én a Terézvárosban szavazott a 3100 választóból csupán 1492 s Schvaroz most épen annyi szavazattal győzött, mint a mennyivel 10 évvel azelőtt ugyanazon Gorove ellenében kisebbségben maradt.

— **Ujncsozás.** A megye tereletén a jövő 1876-ik évben az ujnczállítás következő sorrend szerint fog megtartatni: A vaáli járásra nézve: január 24-től 29-ig és közbeeső napjain; a sárkereszturi járásra nézve: január 31-én, február 1. 3. 4. 5. napjain; a bodajki alsó járásra nézve: február 14—19-ig és közbeeső napjain; a bodajki felső járásra nézve: február 21—26-ig és közbeeső napjain; a csákvári járásra nézve: febr. 28. 29-én, márczius 1. 2. 3. 4. napjain. Ezen járásokra nézve az ujncsozás Székesfejérvárott leend. — A ráczalmási járásra nézve: Adonyban tartatik márczius 6. 7. 8. 9. 10. és 11-ik napjain. — Az ujnczállításoknál az első esetleg második nap, minden egyes járásban a felszólamlási ügyek elintézésére fordittatik.

— **Eljegyzés.** Gróf Vay Ábrahám es. kir. hu szárhadnagy legközelebb eljegyezte Némethy Erzsike kisasszonyt, Némethy Károly nagyváradi föld-

birtokos kedves leányát. Boldogságot kívánunk a fiatal pár köteendő frigyére!

— **Polgári közönségben** felállítani engedélyezett személyesjogi gyógszertára nézve a pályázati hirdetmény a hatóság által közzétett. A pályázni óhajto gyógszerész-mestereknek kellőleg felszerelt kérvényeket 1876-ik évi január 8-ig Fejérmegye alispáni hivatalához kell betérjeszteni. A határnapon túl érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

— **A belügyminiszter** leiratot intézett a budapesti főkapitányhoz, melyben elrendeli, hogy oly nyomtatványok árulása, melyeknek tartalma erkölcstelen megakadályoztassék. Ezek közé tartoznak a rablókat dicsőítő s más butaságot és babonát terjesztő füzetek stb. Igen helyesen tett a miniszter, csak az az egy kár, hogy a főváros területére szól a rendelet. Kívánatos volna, ha az ország egész területén betiltja vala e ponyva-irodalmi moral rontó műveket.

— **Meghívás.** Vasárnap, folyó hó 5-én a „magyar király” emeleti nagytermében tartandó táncpróbára váu szerencsése a t. közönséget tiszteletteljes meghívni Strobel Ferencz. Belépti-díj személyenkint 60 kr. — Kezdeté 8 órakor. A táncdarabokat Radics Bernát zenekara fogja játszani.

— **Rónay Jácint,** pozsonyi nagyprépostra és Mária-Valeria főherczegnő nevelőjére kitüntetés vár. Ugyanis a megüresedett veszprémi püspöki szék az ő személyével fog betöltetni, s igen valószínű, hogy a kancellári méltóságot is elnyeri. A közoktatásügyi miniszter a veszprémi püspöki széklet hir szerint már Ranolder halála után több éveig betöltetlenül hagyti szándékozott, de a szék candidatusa már ekkor is Rónay Jácint volt. Azon nehézségek, melyek a római szék részéről Rónay ellen már egy tervbe vett kinevezetésénél emeltettek, teljesen nullificálva vannak.

— **Meghívás.** A sz.-fejérvári felsővárosi olvasókör folyó évi december 5-én délután 3 órakor a kör helyiségében évi közgyűlést tartja, melyre az egylet régi és újabbai beiratkozott tagjait tisztelettel meghívja. — *Liszt István,* elnök.

— **A helybeli haladópartí** izraelita hitközség nagy terme folyó hó 2-án megható jelenetnek volt színhelye. Az izr. krajczár-egylet tartotta rendes évi ünnepélyét, azaz a szegény gyermekek felruháztatását eszközölte. Ezen nemes célu egyletnek működése oly áldásdús, hogy méltán érdemel megemlést nemcsak e lap hasábjain, de szélesebb körben is. Negyven gyermek kapta a szigorú téiben kétszerte szükséges ruházatot. A ruhakiosztás előtt Wertheim Salamon ur rövid beszédben előadta az egylet célját, és intette a gyermekeket, hogy jó viselet és tanulás által iparkodjanak meghálálni a nyert jótéteményt. Végül Say Rudolf iskolaszéki elnök és dr. Ligeti József urak néhány szívélyes szóval üdvözölték az izr. krajczár-egylet választmányát, kérvén őt, hogy tovább is működjek ugyanazon fáradszathal buzgalommal. Meg vagyunk győződve, hogy úgy fog történni. De sajnálattal vetjük, hogy az egylet érdemdús elnöke, Wertheim Arminné urhölgy jelen nem lehetett ott, hol lankadhatlan fáradozása nagyban előmozdította, sőt biztosította a vállalat sikerét.

— **Színházi műsorozat.** Szombat, decz. 4-ikén: „Mekka basa” és „Bájtal,” operettek, bérlet szünet. Bérczy Ödön jutalomjátéka. Vasárnap, decz. 5-ikén: „Angyal Bandi,” népszimű 3 felv. Hétfő, decz. 6-án: „Mekka basa” és „Chasse croisse.” Kedd, decz. 7-én: „A házások,” vigjáték 3 felvonásban, először. Szerda, decz. 8-án: „Falu rossza,” népszimű 3 felvonásban. Csütörtök, decz. 9-én: „Ludas Matyi,” énekes bohózat 3 felv., bérlet szünet. Szilágyi Béla jutalomjátéka. Péntek, decz. 10-én: Szünet. Szombat, decz. 11-ikén: „Takarodó után,” operette 1 felv. és „Süketnek kell lenni.” Vasárnap, decz. 12-én: „Fokról fokra,” énekes vigjáték 3 felvonásban.

— **Hogy a lapszerkesztés** mennyi bajjal jár, annak illusztrálására szolgáljon a következő eset: Bényei István ur, Károlyi színtársulatának rendezője azért, hogy a „Szegény legény” című darabját lapunkban megörökít, s hogy a közönség köréből a darabra vonatkozó közleményt lapunkba felvettük, csütörtökön este megtámadta szerkesztőségünk egyik tagját, — ki akkor mint önkénytes tüzölt a szinpadon tűzöri minőségben időzött —, s a színházi személyzet előtt kihívó és sértő hangon követelést tőle, hogy nevezné meg neki a cikk íróját. Alig lehetett Bényei ural megértetni azt, miszerint joga nincs a szerző nevének követelni, s nem szokásunk névtelenül közölni cikkeket íróját kikürtölni; különben is a tüzöltőhöz neki semmi köze, ha pedig a lapszerkesztőségével van baja, tessék neki a lapszerkesztőségi irodát felkeresni. Egyáltalában különönsnek találjuk e sértő eljárást épen Bényei urtól, ki maga is szerkesztő volt, s így tudhatná, hogy sértő fellépése nem fog visszariasztani nézeteink s az igazság kimonódsától.

— **Megkerült leány.** A mult héten egy pesti kávészita szép 16 éves leány Zwizn Berta tűnt el szülői házából. A mint most kiderült, a kisasszonynak semmi baja sem történt, csak városunkba utazott. Már megbánta távozását s a napokban átvétele végett szülei ide utaztak.

— **Zenemű.** Táborzsky és Parsch zeneműkereskedésben megjelent s hozzánk beküldetett: „Die Flöte,” új érdekes zenemű zongorára szerző ifj. Farbach Fű-

löp. Kapható helyben Klökner P. könyvkereskedésében, ára 50 kr. Ajánljuk zenekedvelő közönségünk figyelmébe.

— **Betörés.** Moha közönségben Rigó György odaváló lakos házában mult hó 29-én virradóra ismeretlen tettesek az ablak kifeszítése után behatolván, 210 frtot tolvajoltak el bankjegyekben.

— **Meghíusult tolvajlás.** Stignitz tetten érte S. V. moóri illetőségű fiatal cipész segédet midőn ez korán reggel a pinczérshobában a pinczerek értékes ruhanyújt batyuba kötözte és börtöndjüket feltörve a zárat megmotozta. Nevezett nő az idegen láttára a szobából kiszaladt, utána az ajtót bezárta, és sikoltására Pfeiffer Jakab a szobából a tolvajt elővezette, megkötözve a városházára kísérte. Ezen fickó már a moóri kir. járásbírósg által is hasonló tolvajlásért üldözttetik.

— **Sok ivás áldozata.** A szesz italok túlságos élvezete majdnem minden évben elragadja aránytalan nagyszámú áldozatait. Mult hó 27-én Acsa közönségben G. I. fiatal földmives, kapva az alkalmon, hogy édes anyja a pinczébe borért küldte, oly mohón esett az ivásnak s oly nagy mennyiséget kebelezett be, miszerint még ott a pinczében szélhűdés következtében rögtön szörnyet halt. Intó példa legyen ez a bor túlságos élvezőinek.

— **Rejtély.** Azon alkalommal, hogy H... K. összes vagyona rendőrileg előleges biztosításképen elárvereztetett, a kiküldött árverező több oly vasneműt talált az elárverezendő holmik közt, melyek György József boltjának feltörése következtében tőle ellopattak, mely tárgyak a királyi vizsgálóbírósgnak átszolgáltattak.

— **Szerencsétlen dülés.** Pázmánd községből következő szerencsétlen esetről nyertünk értesítést, ugyanis Hartvig Mátyás odaváló lakos mult hó 27-én estefelől kocsján fiával s egy barátjával a szőlőhegyről haza felé hajtván, a közönsébe vezető uton a kocsit feldőlts Hartvig oly szerencsétlenül esett, hogy nyakát törvén azonnal szörnyet halt. A többiek kisebb sérülést nyertek.

© **Színház.** Kedden, november 30-án adatott: „Parlagi Janesi,” énekes vigjáték. Irta: Szentpéteri. Bérczy a czimszerepet igen ügyesen fogta fel és alakította. Ép oly könnyen mozog a frakkban és salon ruhában, mint a bő ing és patyolat gatyában. Dalai sikerültek. Bényeiné, a kaczer, szépségében elbizakodott kisasszonyt mutatni akaró leányasszonyt természetihven mutatta be, csak azt sajnáljuk, hogy szép dalaiából az egyszer mitem élvezhettünk. Szilágyi, Kömivesné és Balogh is kiemelendők. Közönség kevés számmal. — Szerdán, decz. 1-jén adatott: „Delila,” dráma 6 képbén. Irta: Feuillet Octave. Ezen jeles drámát örömmel néztük, bár azon egy drámai hiánya van, hogy mindenütt diadalmaskodik a gonoszság, a nélkül, hogy a méltó bünhődést elnyerné. Kömivesné (czimszerep) tökéletes volt mindvégig. A 2-ik képbén a nagyvilági urhölgyet ép oly ügyesen alakította, mint a 3-ik képbén az ifju költő irányában a tapasztalt nőt, és az 5-dikben a csalfa, kedvesét már megunt syrent, ki térden csuszva kér bocsánatot kedvesétől csak azért, hogy pillanatig az még higyen neki, és ő mondhasa neki, már nem kellesz nekem. Pifko Karolin a kedves és rokonszenves kis Sertorius Marthát úgy adta a mint az volt, azaz kedvesen és rokonszenvesen. Pifko Karolin, a naiv szende szerepeket bálumalando természetességgel és a bizonyára vele született kedvességgel játsza. Szilágyi kitünő (Carnoli) volt. Benne egyesítve volt a nagy ur, a művészetérti entusiasta, a szellemes ember, a különc és az érzelemmel bíró lovag. Valóban nehéz feladat, mindezt egy alakban feltüntetni és Szilágyinak ez minden tekintetben sikerült. Hevesy (Rosvein) igen szépen játszott az első képbén, különösen Marthával szemben. A harmadikban pedig, a nagyuri hölgy tekintetétől elbűvölt ifjut, ki az ébredő szerelem által mintha villámtól sújtatnék, valóban remeken ecsetelte, igen jó volt az ötödik kép kezdetén is, midőn mint Sámson Delila lábainál hever, szenvedélyektől dultva, de gyáván elviselve annak minden szeszélyeit, de midőn meggyőződök, hogy mily iszonyuan van megcsalva, akkor a fájdalom kifejezése nagyon túlságos volt, oly kaczagást nem az örült kétségbeesés, hanem egészen más állapot szokott előidézni, de ezen hibáját a végjelenetben jóvá tette, halála megható volt. Mindenesetre bebizonyította, hogy ily nehéz szerepet bátran lehet kezébe adni, mert eléggé megállott benne. Balogh (Sertorius) igen szépen és meghatóan játszott, csak kár, hogy szerepét nem tudta és néhányszor meg kellett állnia, a sugóra várakozva. Közönség, fájdalom, igen kevés számmal. — Csütörtök, decz. 2-án adatott: „28-ik szám,” életkép Bergtől. E darab a polgári házasság áldását akarja feltüntetni, — Legkitünőbbben működött Bényeiné a „Nr. 28.” Mily naivan adta első felvonásban a gazdasszonyt és mily érzéssel a másodikban az irgalmas nénét, a honnan vélt büne miatt kiűzetvén, elfogadja a cipész ajánlatát és nőül megy hozzá. A szép bécsi Walzerket sikerülten énekelte, legszebb dalait megújratatták. — Szilágyi Morgenstern cipészt elég humorral és eredetiséggel alakította és a közönséget mulattatta. Pifko Karolin, Kendy, Kovács, Bérczy és Szabóné kisebb szerepeikben szépen működtek közre az előadás sikeréhez. Közönség közép számmal.

Beküldetett. Minden beteg erőt és egészséget nyer gyógyszer és költség nélkül a

Revalescière du Barry gyógytápszertől Londonból.

26 év óta semminemű betegség sem volt képes e kellemes egészségi tápszernek ellentánni, s üdvösnek bizonyult az felnőtteknél egy mint gyermekeknél orvosság és költség nélkül minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyákhártyátégelyezési, hólyag- és vesebaj, gümö-, aszkór, nehéz lélegzés, köhögés, emésztetlenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vízi betegség, lázszédülést, vérmegszorulás, fülzibongás, émiyegés és hányás, süterhesség folyamában, hashártyalob, melákor soványodás, eszű, köszvény, sápkór ellen, ugyszintén csecsemőknel, cledelül dajkatej helyett elhnyt érdemel. Kivonat 80,000 bizonyítványból gyógyításkoról, melyek minden gyógyyszer ellen daczoltak, ezek közt bizonyítványok: Dr. Wurzer tanártól, F. W. Beneki tanár urtól, gyógytanácsos dr. Angelsen, dr. Choleraud, dr. Campell, dr. Dédé tanár, dr. Ure, Castlestuart grófnó, Issenateln hercegtől, Mensdorf-Pouilly minister elnökötől és több magas állásu egyénektől tetszésre bérmentve beküldetnek.

Kivonatok a 80,000 bizonyítványból.

72,448. sz. bizonyítvány. Cadix, 1868. június 5. Hálás kötelességemnek tartom azon kedvező hatást közzétenni, melyet a Revalescière-chokoládé nőmre gyakorolt. Ő ugyan éveken át a legirtóztatóbb altesti fájdalmakban és folytonos álmatlanságban szenvedett, mely kinos állapot az ön Revalescière-chokoládéjának használatá után, mintegy varázslatra álltint. Legmélyebb tisztelettel Vincenro Moyanó.

Revalescière 4-szer táplálóból a husnál és 50-szer megkiméli a gyógyszer árat felnőtteknél egy mint gyermekeknél 12 fontos bádogszelenczébe 1 frt. 50 kr. 1 font 2 frt. 50 kr. 2 font 4 frt. 50 kr. 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 24 font 36 frt. Revalescière-csokoládé szeizenczékben 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 50 kr. — Revalescière-csokoládé porban és táblákban 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr. 48 csészére 4 frt. 50 kr. porokban 120 csészére 10 frt. 288 csészére — 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécs, Wallfischgasse 8. sz. Székesfejevárott Diebálla György gyógyosztárában. Budapesten Török József gyógyoszeresznél.

Gabona-ár december 4-én.

Table with 5 columns: Alsóausztriai mérő, frt, kr, frt, kr, frt, kr. Rows include Tiszta buza, Kétszeres, Rozs, Árpa, Zab, Kukoricza uj.

Felelős szerkesztő: Hattyuflv Dezső.

Hirdetések.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. cz. közönséggel tudatni, hogy a legjobb minőségű ostrai kőszén-coakst mai naptól fogva, további rendelkezésig a következő árak mellett adjuk: 10 mázsáig vámmázsánkint 90 kr. 10 mázsán felül vámmázsánkint 80 kr. Székesfehérvár, 1875. nov. 25-én.

A székesfehérvári légszuszvilágítási-társulat.

A VALÓDI WILHELM-féle

antiarthritis, anti rheumatis vértisztító thea (vértisztító, csúz és köszvény ellen) mint teli gyógyyszer az egyedül biztos erejű vértisztító-szer mert ez

„EUROPA“

legelső orvosi tekintélyei által

legjobb sikerrel használtott és jóváhagyott

Ezen thea az egész szervezetet megtisztítja; s annyira átjárja a testrészeket és belső használat folytán úgy eltávolítja tisztítatlan, leülepedett, anyagot, hogy egyetlen egy más szer sem mérhető hozzá A hatás biztos és tartós.

Alaposan gyógyítja a köszvényt, eszűt, gyermeklábak és idült macacs bajokat, genyedő sebeket, valamint mindenemű neműs bőrküütséket, test- és arcbőrpattanásokat, nemzörési dagánatokat.

Különös hatásosnak bizonyult ezen thea lép és máj tódulások, valamint aranyér, sárgaság, heves ideges, izmok és csukló fájdalmak, ugyszintén gyomornomás, széltájdalmak, altest dugulás lugsbántalmak, magünlések, férfigyöngeség és női felhőfolyás stb. ellen.

Betegségek, min gümükörök, mirigydag gyorsan és alaposan gyógyittatnak tartós thea ivás által, miután ez gyenge föl-ozlató és vizzelteső szer.

Tömerdek bizonyítvány, elismerő és dicsérő-levél, melyek kívántra ingyen elküldetnek, bizonyítják a fennebbi adatok valódiságát. A mondottak bebizonyítására alább következöleg közlünk néhány elismerő levelet:

T. Wilhelm Ferencz, gyógyoszerész urnak Neunkirchenben.

Kladno (Prága mellett). 1874 szeptember 4. Mióta uraságod Wilhelm-féle antiarthis s anti rheumatis vértisztító theáját élvezem, kötelességemnek tartom hathatós gyógy-erejéért önnek leghálás köszönetemet nyilvánítani

Tisztelettel Gerber Béla, bórkereskedő.

T. Wilhelm Ferencz gyógyoszerész urnak Neunkirchen.

Grubisnopolje (Bellovár körül u. p. Daruvár) 1874 8. szept. Szíveskedjék nekem az ön Wilhelm-féle vértisztító theájától egy csomaggal posta utánvétellel fentebb említett ezim alatt küldeni Nevezett thea még syphilis bór-bántalamban is kitünő orvosság.

Malich József, kerületi orvos

T. Wilhelm Ferencz gyógyoszerész urnak Neunkirchen.

Nürnberg, 22. szeptember 1874. Bécsi barátaimtól értesültem az ön jeles theájáról, kit megbizva egy csomag vételével, azt a mai napig a legutolsó adagig elfogyasztám, a hatással teljesen meg valék elégedve, a memyiben évek óta elidült gyomor fájdalomban szenvedtem, mely thea haszná-álása igen nagy mértékben segíté elő a javulást így azt tovább használni akarom Küldjön tehát azonnal ezimre 4 csomagot.

Tisztelettel

I. Deinzer András várkapus, Nürnbergben.

Óvás a hamistás és feleselés ellen.

Az igazi Wilhelm-féle antiarthritis és anti rheumatis vértisztító szer csak az első nemzeti Wilhelm-féle vértisztító-theájában Neunkirchenben Bécs mellett, vagy általam az újságokban kijelölt raktárakban kaphatók.

Egy doboz 8 adagra felosztva, orvosi használat-és utasítással ellátva 1 frt. a belyeg és pakolás-díj 10 kr.

A t. közönség kényelmére a valódi Wilhelm-féle eszű és köszvényellenes vértisztító-thea kapható még:

Székesfejevárott Diebálla György gyógyosztárában.

Budapesten: Török József, Thalmyer Á. és társa gyógyosz Tapolczán Cseby Antalnál.

MOLL A. SEIDLITZ-PORA.

E porok rendkívüli s a legeltérőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig elismert háziszerek között, tagad-hatatlanul az első helyet foglalják el; mit az sok ezer, a császári birodalom minden részéből kezeinkhez küldött hála-iratok a legérse, letesebben tanúsítják, hogy e porok rögzött szorulásoknál, emésztetlenségeknek, gyomorlívélnél, továbbá göresök, vese és ideg-bajokban, szívdobogásnál, idegesség okozta főfájás, vertolulás, végül hysteriára, bükör és luzamos hányásra hajlammál a legjobb sikerrel alkalmaztatnak, s a leg-tartós gyógyhatást eredményezték.

Ára 1 eredeti doboznak használati utasítással 1 frt.

FRANCIA BORSZESZ SÓVAL.

A legmegbízhatóbb orvosság a szenvedő emberiség segedel-mére minden belső és külső gyuladás, legfőbb betegség, mindenne-mű seb-, fejt-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyitott sebek, rák-fene, szemgyulladás, bémulás és mindenemű sérülés ellen, stb. stb.

1 palczk ára használati utasítással 80 kr.

DORSCH-HALMÁJ-ZSIROLAJ

A legtisztább és leghathatósabb orvosi szer Bergenből Nor-vegában nem cserélendő fel a mesterségesen tisztított halmájzsir-olajjal.

A valódi Dorsch-halmájzsir-elaj mell- és tüdő-ba-joknál, scrophulus- és rachitis-betegségeknél legjobb gyógy-attással van; meggyógyítja a legidültébb köszvény- és csuszba-jokat, valamint az idősziaki bőrküütségeket.

Ára 1 üvegnek használati utasítással 1 frt.

Raktárak. Székesfejevárott: Braun József, Diebálla György és Say Rozsó gyógyoszerész mánakál. — Veszprémben: Ferenczy Károly ur gyógyosztárában.

MOLL A.

es. kir. udv. szállító, Bécs, Tuchlauben 9.

Table with 3 columns: Főnyeremény 375,000 német Állami márk., Új Szerencse ajánlat!, A nyereményekért felelős az állam.

Meghívás a Hamburg város által rendezett sorsjétkra mely alkalommal 7 millió és 660,000 állami márk fog biztos nyereményekül kisorsoltatni.

A nyeremények e felette előnyös pénz-sorsolásnál, melyre csak 81,500 sorsjegy adatik ki, a következők: Egy nyeremény 375,000 állami márk. 250,000; 125,000; 80,000; 60,000; 50,000; 40,000; 36,000; 4-szer. 30,000; 24,000; 3-szor. 20,000; s 18,000; 29-szer 15,000; 12,000; és 10,000; 36-szor 6000; 45-ször, 4800 és 4000; 205-ször 3600 és 2400; 417-szer 1800; 1500 és 1200; 1121-szer 600, 360, 300; 18,820-szor 240, 131, 120, és 60; 21,014-szer 48, 24, 18, 12, és 6 mk. melyek néhány hó alatt 7 soro-atban bizonyosan kiuztatnak.

A harmadik nyeremény-huzás hivatalosan ez év decz. 15. és 16 ikára lett kitűzve, ehhez sorsjegy kapható és pedig:

- 1 egész eredeti sorsjegy csak 3 frt. — kr.
1 fél " " " 1 frt. 50 kr.
1 negyed " " " — frt. 75 kr.

és ezen az államtól biztosított sorsjegyek (nem a betiltott igr-vönyek) a pénzék bérmentese beküldése vagy utalványozása után általunk a legátalabb helyre is eszközöltetnek. — Mindenki, ki nálam ezen sorsjegyekből vesz, kap egy játéktervet ingyen épen egy a rendes hivatalos huzási lajstromok is kértlenül elküldet nek. A nyeremények kifizetése és azok szétküldése általam pon-tosan s titoktartás mellett eszközöltetnek. A rendeléseket a pénz-zel vagy ajánlott levélben vagy pedig posta utalványnyal leg-czészerűbb küldeni.

Azért bizalommal forduljanak megrendeléseikkel

idősb Heckscher Sámuel

bank- és váltó-üzletéhez Hamburgban.

Valódi marburgi czipők férfi, nők és gyermekek számára kaphatók: Herczeg Ignác, üzletében. Székesfejevárott, nádor-utca.

Nem szédelő végeladás! Különsen megemlitendő összesen mind a 24 db 24 frt. helyett csak 9 frt. 50 kr. Ugyanaz Britanniá-észűből, mind a 24 db összesen csak 6 frt. 50 kr. Vidéki megrendelések utánvétel mellett gyorsan és lakásméretesen eszközöltetnek. Czim: E. PREIS, Bécs, Rothenthurmstrasse Nr. 16.

Nyujtsd a szerencsének kezéd! 375,000 állami Mark, vagy 218,750 o. é. frt. főnyereményt nyujt a legujabb nagy pénz kisorsolás, mely a magas kormány által engedélyezve és biztosítva van. Az új tev. elnyítés beosztása okkint van, hogy kevés hónap alatt 7 kisorsolásban 41,700 nyereménynek bizonyosan ki kell jönni, e között a 375,000 Mark, vagy 218,750 frtos nye-remény is, továbbá:

Nyomat. Sz.-Fejevárott a „Vörösmarty“ könyvnyomdában, Szammer Kálmánál.